

ȘI A FOST 23 AUGUST...

Parada militară pe 23 august 1945 (foto arhivă Agerpres)

Zi celebră pentru noi, românii. Mă refer la 23 august 1944, desigur. O zi deja „uitată”, totuși, dacă avem în vedere cât spațiu i s-a acordat în presă de data aceasta. În orice caz, comparativ cu ceea ce se întâmpla până mai ieri, diferența este de-a dreptul astronomică. Să nu spun ce mai defilări am tras prin fața lui Ceaușescu, elev de școala militară fiind, din cauza acestei zile. Bașca înălțarea promoției mele la gradul de locotenent, care tot într-o asemenea zi a avut loc. Iar acum, după nici 20 de ani de... altfel de eliberare decât cea adusă de sovietici, să treacă pur și simplu neobservată. Câtă ingratitude! Dar au fost și excepții. De pildă, în „Evenimentul zilei”, articolul „recrutului” Florian Bichir, intitulat Noi v-am apărat, voi ne-ați împușcat, apărut, firește, chiar la data cu pricina, și în care se prezintă „o mărturie unică” aparținând lui Wilfried H. Lang, fost „soldat minor” în Wehrmacht, acum la venerabila vârstă de 76 de ani, și care rememorează clipele dramatice trăite în 1944. Deși destul de echilibrat articolul lui Florian Bichir, m-a frapat, totuși, afirmația din final, de altminteri evidențiată clar în pagină, unde protagonistul reiterează un dialog purtat cu câțiva veterani ai acelor evenimente acum 15 ani, care veterani „erau foarte indignați” și i-au spus: „Noi le-am apărat românii spațiul aerian mai bine de trei ani. Dacă nu am fi procedat așa, marile orașe din sudul României ar fi fost făcute praf și pulbere de aviația anglo-americană. Drept răsplată, după 23 august 1944, românii au tras în noi, și pe cei pe care nu i-au împușcat i-au predat armatei sovietice, care i-a deportat apoi în Siberia, unde cei mai mulți dintre ei au pierit.” Asta o spune Lang și nu am nicio îndoială că deși nu oficial, acesta este punctul de vedere al oricărui soldat cinstit care a luptat cot la cot cu tine contra unui adversar comun și dintr-o dată se vede lovit pe la spate. Numai că întrebarea e, de ce oare ne-au apărat nemții trei ani de zile cerul patriei și orașele ca să nu le facă praf și pulbere aviația anglo-americană? E clar ca bună ziua că au avut un motiv extrem de întemeiat, nu? Altminteri n-ar fi mișcat un deget. Mergând pe această logică, simplistă, recunosc, este la fel de clar că, la rândul lor, românii au avut un motiv cel puțin la fel de întemeiat ca să-i trădeze, cum susțin ei iată, și acum, după ce a trecut atâta amar de vreme. Analizând ziua de 23 august 1944, îmi dau seama cât de umilit a putut fi poporul român. Câte a suportat și, desigur, câte ar fi în stare să suporte. Și după toate astea, mai e făcut și trădător. Când, în realitate, a fost un popor învins în adevăratul sens al cuvântului. Atât de învins, încât nici la ora de față nu avem puterea să o recunoaștem. Eu nu înțeleg de ce mai plâng unii și alții acum că sovieticii nu au fost corecți, în sensul că după ce noi am anunțat că întoarcem armele ne-au luat peste suta de mii de prizonieri și i-au dus în Siberia, ba mai mult, că ne-au luat și bruma de prizonieri nemți - pe care apucaserăm să-i facem pentru un eventual schimb cu foștii cursanți surprinși la Berlin de ziua Y - și

ni i-au dus și pe aceștia în Siberia, ca acum oarele, cel puțin mediatic, să se spargă tot în capul nostru etc.

Regele Mihai și Ion Antonescu, inspecție pe front

Adevărul e că dacă nemții ar fi cunoscut cât de cât istoria, în general, și pe a aliaților lor din acel moment, în special, n-ar mai vorbi acum așa. Și nici n-ar fi fost atât de ușor surprinși de eveniment. Lovitura de la 23 august 1944, dincolo de consecințele ei destul de nefaste pentru poporul român, nu a fost decât o mutare, ce-i drept ușor surprinzătoare pentru unii, pentru alții de-a dreptul fatală, a unui politician în uniformă militară. În paranteză fie spus, asta nu am înțeles eu niciodată la regii aceștia, nu neapărat ai noștri, de ce se afișează ei în uniformă militară când, de fapt, adevărata lor formație, evidențiată prin comportament, mai exact prin actele semnate, este aceea de politicieni veritabili? Struțo-cămilă mai mare decât un rege în uniformă de mareșal eu nu am văzut! Și fiindcă veni vorba, singurii regi care au fost mai întâi militari și după aceea politicieni rămân Carol I și Ferdinand cel Loial. Ceilalți sunt, cum ar fi zis inegalabilul Eminescu, la o adică, niște ... epigoni. În fine, sunt sigur că Hitler, un politician veritabil la rândul său, dar cu atât mai mult îndrăgostit de uniforma militară, pe care, ce-i drept, nu a înjosit-o punându-și grade onorifice - l-a înțeles cel mai mult în forumul său interior pe regele Mihai și poate că i-a și iertat „trădarea”. În fond și la urma urmei și el ar fi făcut la fel, la o adică. Cu singura condiție să fi fost român, desigur, ziua trece, consecințele rămân.

Concluzionând, la 23 august 1944 a avut loc o întoarcere a armelor, după unii istorici. Eu, care nu mi-am arogat niciodată nobilul titlu de istoric, sunt convins că, în realitate, a fost o capitulare în bună regulă. Cu consecințele firești ale oricărei capitulări. Bine că nu am pățit mai rău! Și ca să-mi duc ideea până la capăt, nu-mi fac nicio iluzie că am învățat ceva și că, desigur, mâine vom proceda ca finlandezii mareșalului Mannerheim. Acum zorile sunt roz, dar istoria este atât de lungă și, din păcate, repetabilă - apropo inclusiv de sutele de comentarii pe net la articolul lui Florian Bichir citat aici - încât sunt pe jumătate convins că 23 august nu va rămâne ultimul reper din istoria patriei când am defilat pe ziua înfrângerii noastre, înălțând în grad promoțiile de ofițeri și trimitând învingătorului nostru telegrame de felicitare pentru că „ne-a eliberat”; peste toate acestea, asigurându-l, evident, de nestrămutata noastră loialitate. Pentru că totdeauna va exista un motiv întemeiat pentru gestul nostru. Un învins și un învingător... Un fost soldat Lang și un ziarist care să-i scrie povestea. Subiectiv, așa cum a perceput-o el. În fond și la urma urmei, tocmai în asta stă secretul veșniciei lumii.

Din volumul „Poligonul cu ținte moarte”, autor DAN GÎJU